

ЧОРНОБИЛЬ – ТРАГЕДІЯ, ЯКА НЕ МАЄ ПОВТОРИТИСЯ

Сплинуло 20 років від тієї дати, коли світ сколихнувся від найжахливішої техногенної катастрофи – вибуху на Чорнобильській атомній електростанції. І хоча час невпинно віддаляє нас від того трагічного в історії нашої країни дня, обриси тоді пережитого постають зримо і бентежать наші душі та серця. Впродовж минулих років Росія, Україна і Білорусь, а також міжнародні організації системи ООН, Євросоюз, уряди, наукові і громадські організації ряду країн здійснили колосальний обсяг робіт з мінімізації наслідків цієї аварії і вивчення їх впливу на людину і навколишнє середовище. Їх результати обговорювалися на численних міжнародних заходах: конференціях, семінарах, відкритих лекціях, благодійних акціях тощо, матеріали яких демонструють, що радіаційні катастрофи, на відміну від інших лих, перетворюють постраждалі території на зону суцільної кризи, що долається десятиліттями. Тому зусилля багатьох урядів, громадських організацій, науковців спрямовані на пояснення відповідних економічних, соціальних, медичних наслідків. А щоб ця трагедія не забувалася, весь світ кожного року 26 квітня відмічає день Чорнобилю.

Серед великої кількості пам'ятних заходів, що були проведені з нагоди 20-ї річниці цієї трагедії в 2006 році, варто відзначити наступні: фотовиставка в Нідерландах, Міжнародна фотовиставка в Канаді, концерт у Данії “Звуки Чорнобилю”, художня акція: „Чорнобильська Діагональ” у Франції, богослужіння в пам'ять про померлих в Англії, вистава “Чорнобильська молитва” у Москві, двадцятий ювілейний концерт в Ірландії „Голоси Чорнобилю”. Пам'ятні заходи, присвячені річниці Чорнобильської катастрофи, відбулися в Австралії, „20 років Чорнобилю” – в м. Базелі і його околицях у Швейцарії та гуманітарний марш “І мені не байдуже” у Молдові. Але й такий перелік не дає повної уяви щодо масштабності відзначення цієї дати по всьому світу.

Ядерна енергія нині поставлена на службу людям. Атомні електростанції – важливе і надзвичайно потужне джерело електроенергії в епоху прогресуючого енергодефіциту в багатьох країнах. До того ж виробництво електроенергії на АЕС, за умов їх безпечного, безаварійного функціонування (за оцінками спеціалістів) є найбільш екологічно чистим, порівняно з іншими видами її добування. Отже, навряд чи можна в наш час знайти рівнозначну альтернативу їм. Через те в увесь зріст постає складна проблема перед вченими і конструкторами, спеціалістами-експлуатаційниками, що полягає в тому, щоб створити такі системи ядерних енергоблоків, такий їх багатомірний захист, щоб за будь-якого випадкового відхилення від технологічних норм їх експлуатації, чи взагалі за будь-якого непередбачуваного випадку дії на них техногенних, сейсмічних та інших явищ була сто відсотково виключена катастрофа чи аварія подібна до Чорнобильської. Доля мільйонів людей не повинна залежати від помилки оператора або конструктивно-технологічної недосконалості бодай найменшого механізму ядерного блоку.

Чорнобильське лихо цілковито засвідчило, що не можна нехтувати руйнівною силою ядерної енергії, яка здатна за долі секунди знищити життя мільйонів людей і радіаційно забруднити величезні території та зробити їх непридатними як для господарського використання, так і для нормальної життєдіяльності їх мешканців. Слід пам'ятати, що для радіаційного випромінювання не існує кордонів, від нього не захистить навіть велика відстань від епіцентру трагедії, бо епіцентром буде вся Земля. Тому проблеми безпечного використання ядерної енергії та надійного контролю над нею повинні стати турботою всього людства. І, як відомо, багато країн взяли участь у наданні допомоги жертвам Чорнобильської трагедії. Але найбільша відповідальність лягає на нашу країну. Саме Україна найсильніше постраждала й нині потерпає від цієї катастрофи. Тисячі наших дітей були відправлені в спеціальні реабілітаційні центри, ряд населених пунктів потрапили до зони відселення.

Для України й її уряду головною проблемою й основним завданням є побудова нового саркофага за найдосконалішими сучасними технологіями, забезпечення надійності укриття зруйнованого реактора та безпечності будівництва. Але з ряду об'єктивних та суб'єктивних причин ця робота непомірно затягується, і це становить серйозну загрозу. Та найпершою є турбота про тих знедолених людей, які зазнали впливу радіації, стан їхнього здоров'я і психологічний стан з тим, щоб повернути їх і їхніх дітей до повноцінного людського життя, забезпечити впевнене майбуття.

У вдячній пам'яті народу назавжди збережуться імена тих, хто, не вагаючись, став на двобій з розбурханою силою радіації в перші часи після трагедії, захистивши його (як і людей інших країн) ціною свого життя і здоров'я від можливого ще значнішого ураження. П'ятьох з них (посмертно) за подвиг в ім'я життя нинішніх і прийдешніх поколінь, особисту мужність і самопожертву, виявлені під час ліквідації аварії на Чорнобильській АЕС Президент України цього року удостоїв звання Герой України і ордена "Золота Зірка". Українська влада повсякчас дбає про те, щоб зменшити вплив наслідків цієї катастрофи на умови життя населення та його здоров'я. Багато українських спеціалістів постійно працюють над подоланням чорнобильського впливу.

Чорнобиль – це кривава рана на українській землі і в серцях багатьох людей. Але все ж, сьогодні в чорнобильську зону повертається дедалі більше тих, для кого Чорнобиль є батьківщиною, хто всі ці довгі 20 років провів у тузі за рідною домівкою. Залишити своє місто їх змусило страшне лихо, глибокі відмітини якого вони носитимуть в собі все життя. Та попри будь-що, вони шукатимуть своє втрачене щастя на цій зраненій землі.

І всі ми, все людство має солідаризуватися з ними під єдиним закликком: „Чорнобиль – трагедія, яка не має повторитися”. Безпека людини – найголовніший пріоритет Української держави, а людський потенціал – найвагоміша цінність для суспільства, його розвитку шляхом прогресу і демократії.

Щербина О.І.

Стаття надійшла до редакції журналу 10.04.2006 р.